

Пархоменко Олег Іванович (м. Запоріжжя) – аспірант кафедри соціології та соціальної роботи, Класичний приватний університет.

ІДЕОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ В ОСВІТІ ТА НА РИНКУ ПРАЦІ

Сучасна гендерологія (соціологія гендеру) потребує подолання класичної фрагментованості і константності у визначенні чоловічого і жіночого, еклектики (змішання) в характеристиках статей в неklasичній науці, а також знаходження виходу з ситуації, що склалася в гендерних відносинах, від якої потерпають в постнеklasичній науці через осмислення причин гендерної дисгармонії, проблем в статевий ідентифікації, соціалізації, міжособистісних, соціально-економічних та інших відносинах [1-5].

В феміністичному гендерного дискурсі спостерігається розширення гендерної проблематики із наполяганням на відмові від класичних моделей гендерних відносин (маргінальний статус жінок в суспільстві) до неklasичних схем, які передбачають подолання дискримінованого становища жінок у великому бізнесі, релігії та політиці; впровадження оплачуваної зайнятості, як важливої умови для досягнення рівності двох статей; залучення жінок в зайнятість на недискримінаційних засадах, зняття інституційних бар'єрів для отримання загальної та професійної освіти, забезпечення рівності можливостей; подолання гендерної нерівності і асиметрій на ринку праці, дискримінації та сегрегації; усунення гендерних розривів в оплаті праці; розв'язання «конфлікту часу» і подвійної зайнятості жінок (на роботі та в домогосподарстві); створення контрактуральної системи внутрішньо-сімейного розподілу доходів.

Феміністична соціологія зацентровується також на проблематиці залучення жінок в неоплачуваному секторі праці при збільшенні їх продуктивного навантаження, констатує факт зниження трудового навантаження в неоплачуваному секторі при скороченні часу відпочинку і підвищенні інтенсивності праці. В дискурсі гендерної нерівності мусуються також теми поглиблення гендерної нерівності в процесах глобалізації, поглиблення гендерної нерівності, фемінізації бідності і відстороненості жінок від контролю над капіталом і ресурсами [6-8].

Основні тенденції сучасної економічної кризи вплинули на гендерні відносини і сприяли розвитку гендерної дисгармонії, яка проявляється в підірваною економічної позиції чоловіків як основних годувальників в сім'ї, в зростаючій економічної активності жінок і, як наслідок, підданих істотної ерозії традиційних гендерних ролей. При цьому гендерний розподіл «природних» соціальних ролей впливає на розподіл праці і механізми прийняття рішень і доходів в домогосподарстві.

В сфері зайнятості феміністична соціологія констатує наявність тенденцій, що сприяють розвитку дисбалансу в гендерних відносинах, зокрема: незабезпеченість соціального та правового захисту і гарантій прав трудящих (як чоловіків, так і жінок); відсутність страхування виробничої діяльності, пенсійних послуг в неформальному трудовому секторі; економія на податках, відрахуваннях до фондів соціального страхування за допомогою нарахувань і виплати мінімальної зарплати; жорстка горизонтальна сегрегація, де відбувається виконання різних видів «чоловічих» і

«жіночих» робіт, і вертикальна сегрегація, де відбувається виконання різних функцій; переважання на ринку праці латентних процесів над відкритими, що призводить до прихованого безробіття і прихованої зайнятості, яка не контролюється; порушення соціально-трудова прав; інтенсифікація чоловічої та

жіночої праці, яка позначається на: збільшенні тривалості робочого дня, більш високих навантаженнях, напруженому ритмі роботи в нічні зміни, зростаючих вимогах роботодавців до кваліфікації і рівня їхньої освіти, посилення контролю над трудовим процесом з боку роботодавця, суміщенні різних робіт для однієї людини і створення робочих місць без чітко визначених обов'язків.

Зазначені тенденції на ринку праці руйнують гендерні відносини і не сприяють виникненню і зміцненню в суспільстві партнерських відносин. Необхідно змінювати дані негативні тенденції, щоб з'являлося більше можливостей, що сприяють становленню партнерства в гендерних відносинах [9-13].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Батлер Дж. Психика власти: теории субъекции/Дж. Батлер/[Текст]./ Харьков: ХЦГИ; СПб.: Алетейя, 2002. - 168 с.
2. Виноградова Т.В. Феминистская критика науки: науч.-аналит. обзор/Т.В. Виноградова/[Текст]./М.: РАН ИНИОН, 2001. - 88с.
3. Дворкин Р. О правах всерьез./Р. Дворкин /[Текст]./М.:РОССПЕН, 2004.- 392с.
4. Ладыкина Т.А. Феминизм в культуре постмодерна: Автореф. дис. канд.филос.наук./Т.А. Ладыкина/[Текст]./Омск, 2002. - 23 с.
5. Мид М. Мужское и женское: исследование полового вопроса в меняющемся мире. /М. Мид. /[Текст]./М.: РОССПЭП, 2004. - 416 с.
6. Ритцер Дж. Современные социологические теории./Дж. Ритцер /[Текст]./5-е изд.- СПб.: Питер, 2002.- 688 с.
7. Святненко І.О. Гендерна культура як соціологічний концепт: до постановки проблеми// І.О.Святненко/[Текст]./ Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах "Грані".- 10/1 (126)- Жовтень, 2015.- с.103-109.
8. Трофимова Е.И. Терминологические вопросы в тендерных исследованиях//Е.И. Трофимова /[Текст]./Общественные науки и современность. 2002. - №6 - С. 178-188.
9. Филлипс Ч.Т. Феминизм и семья: историко-социологический аспект/Ч.Т. Филипс /[Текст]./М.: «Грааль», 2002.- 176 с.
10. Фуко М. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. Работы разных лет/М. Фуко. /[Текст]./М.: Кастраль, 1996. - 448 с.
11. Фридан Б. Загадка женственности. / Б. Фридан. /[Текст]./М.: Изд-во «Прогресс», 1994.- С. 102-110.
12. Энгельс Ф. Происхождение семьи, частной собственности и государства // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2 изд. - Т.21. - С.23-178.
13. Этническая идентичность: социосистемологическое измерение геополитики/ ред.-коорд. Романенко Ю.В. /[Текст]/ - К.: Меркьюри-Подолье, 2016.- 369 с.
14. Ярская-Смирнова Е.Р. Одежда для Адама и Евы: очерки гендерных исследований/Е.Р. Ярская-Смирнова /[Текст]./М.: РАН ИНИОН; Саратов: гос. техн. ун-т. Центр соц. политики и тендерных исслед., 2001. — 254 с.